

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет мистецтва та дизайну
Кафедра мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор

Міжнародного гуманітарного
університету

доц. Громовенко К.В.

«30» 09

2020 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія

Рівень вищої освіти

третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти

Ступінь вищої освіти

(назва рівня вищої освіти)

доктор філософії (Phd)

Спеціальність

(назва ступеня вищої освіти)

073 «Менеджмент»

Освітня програма

(код та найменування спеціальності)

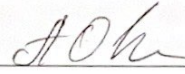
«Менеджмент»

(найменування освітньої програми)

Викладачі	канд. філос. наук, доцент Кравчик М. О. канд. філос. наук Крижановська Т.О.
Профайл викладачів	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=HaPudEAAAAAJ https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=xuZjv50AAAAAJ
Контактний тел.	097 654 8181
E-mail:	oreltati63@gmail.com , kryzhanovska@mgu.edu.ua
Сторінка курсу у Moodle	https://moodle.mgu.edu.ua/enrol/index.php?id=925
Консультації	Двічі на тиждень у каб. 419

Силабус розглянуто та прийнято на засіданні кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін

Протокол № 1-а від 25.09.2020 р.

Завідувач кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін проф. Овчиннікова А.П.

Перевірено: Гарант освітньої програми проф. Гончарук А.Г.

Перевірено: Начальник навчального відділу доц. Райчева Л.І.

Погоджено: Проректор з науково-педагогічної роботи проф. Гончарук А.Г.

1. Анотація до курсу

Вивчення навчальної дисципліни «Філософія» здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю «Менеджмент» передбачає освоєння низки теоретичних знань та практичних умінь та навичок необхідних для подальшої наукової та науково-педагогічної діяльності. Зміст дисципліни базується на вивченні сучасних концепцій, теорій, напрямів, моделей вітчизняного та світового науково-філософського дискурсу, осмисленні та розумінні актуальних проблем розвитку сучасної науки та її значення в основних сферах людської життєдіяльності.

Філософські знання покликані розвинути загальнотеоретичну та методологічну культуру науковця, виробити в нього потребу й бажання логічно мислити, формувати вміння вибірково ставитися до всезростаючого обсягу наукової інформації. Оволодіння філософськими поняттями пов'язано з переборюванням догматичних методів мислення, удосконаленням творчих здібностей, потрібних для становлення особи як науковця, викладача, вихователя молоді.

Усвідомлення цінності духовної культури, її єдності й цілісності в результаті може бути досягнуто лише на базі багатства філософських пошуків минулого й сучасного в усьому їх різноманітті. При цьому обов'язковою умовою є опрацювання першоджерел у їх цілісності. Важливо, щоб здобувачі засвоїли логіку не тільки певного класичного твору, а й розвитку головних філософських категорій у контексті логіки культури. Велике значення має також творчий аналіз сучасної філософської літератури з актуальних проблем, які стоять перед людством.

Впровадження науки і сучасних інформаційних технологій в найважливіші сфери життєдіяльності суспільства, глобалізація світового розвитку, становлення нелінійних і віртуальних моделей життя – ці та багато інших явищ актуалізують проблеми філософсько-світоглядного і логіко-методологічного рівня. Таким чином, філософська підготовка здобувачів наукового ступеню є однією з найважливіших умов всебічного формування професійних і загальнокультурних якостей майбутнього наукового працівника й педагога.

2. Мета та завдання курсу

Курс «Філософія» для здобувачів наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 – «Менеджмент» повинен забезпечити засвоєння специфіки філософського осягнення світу, сприяти формуванню високої світоглядно-методологічної культури, сприяти розвитку теоретичних настанов щодо інтеграції наукового знання, формуванню універсалізму дослідника, що працює в сучасних міждисциплінарних наукових галузях.

Виходячи з цього, завданнями курсу є:

- знайомство аспірантів з фундаментальними складовими історії та філософії науки;
- історією виникнення та розвитку наукових програм в контексті розвитку культури і філософії;
- структурою наукового знання і динамікою його розвитку;
- факторами соціокультурної детермінації пізнання, науковою етикою;
- специфікою дисциплінарних і міждисциплінарних досліджень;
- стратегіями наукового пошуку і наукового дослідження на сучасному етапі розвитку науки.

3. Формат курсу

Відповідно до вимог програми з філософії передбачено такі форми роботи як лекції, проведення семінарів з обговоренням дискусійних питань, самостійне ознайомлення з першоджерелами та іншою філософською літературою, виступ з доповіддю, написання та захист реферату, залік, іспит. У процесі викладання навчальної дисципліни застосовуються інтерактивні методи навчання, відбувається активне долучення здобувачів до обговорення тем курсу, що сприяє оволодінню ними інтегральною, загальними та спеціальними (фаховими) компетентностями та отриманню передбачених освітньо-науковою програмою результатів навчання.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У процесі реалізації програми дисципліни «Філософія» формуються наступні компетентності із передбачених освітньо-науковою програмою «Менеджмент»:

Загальні компетентності

- ЗК-1. Навички критичного та аналітичного мислення: виявлення важливих питань, розробки плану дослідження, інтерпретації та аналізу даних.
- ЗК-11. Лідерські навички: кар'єрне бачення, обрання та формування цілей проєктів, координація та ведення інших до досягнення цілей, визначення пріоритетів та координація власних завдань, прийняття відповідальних та обґрунтованих рішень, впевнений захист власних ідей та рішень, вміння вирішувати конфлікти.
- ЗК-12. Навички виживання: самомотивація та вміння мотивувати інших, наполегливість, здатність до пристосовування, самоусвідомлення розвитку як науковця, створення кола спілкування та співпраця з колегами.

Спеціальні (фахові) компетентності

- ФК-1. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у галузі управління і адміністрування та/або дослідницької діяльності.
- ФК-3. Здатність до вирішення наукових проблем та завдань у галузі управління і адміністрування.
- ФК-7. Здатність формувати та обґрунтовувати гіпотези на основі теоретико-методологічного аналізу у галузі управління і адміністрування.
- ФК-8. Здатність до критичного аналізу досліджень різних науковців у галузі управління і адміністрування.
- ФК-10. Здатність використовувати прийоми системного аналізу результатів досліджень.
- ФК-12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та створювати нові знання у галузі управління і адміністрування.

Навчальна дисципліна «Філософія» забезпечує досягнення **програмних результатів навчання** (ПРН), передбачених освітньо-науковою програмою:

- ПРН-3. Знати принципи та прийоми системного аналізу результатів досліджень.
- ПРН-9. Використовувати понятійно-категоріальний апарат, теоретико-методологічні засади та методичні прийоми для обґрунтування проблем та подальшого розвитку наукових досліджень з предметної сфери фундаментального та/або прикладного спрямування.
- ПРН-12. Виявляти, аналізувати, протиставляти теоретичні та практичні дослідження різних науковців з предметної сфери наукового дослідження для обґрунтування власних висновків та пропозицій.
- ПРН-14. Переосмислювати наявне та створювати нове цілісне уявлення, пропонувати та обґрунтовувати гіпотези на основі теоретико-методологічного аналізу з предметної сфери наукового дослідження.
- ПРН-17. Узагальнювати результати власних досліджень, надавати та обґрунтовувати власні пропозиції з предметної сфери дослідження.

5. Обсяг курсу

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота
4	120	20 / 16	20 / 16	80 / 88

6. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Курс, (рік навчання)	Обов'язкова / вибіркова
2020 - 2021	1, 2	1	Обов'язкова

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Здобувачі отримують теми курсу, презентації лекцій, питання практичних (семінарських) занять, питання самостійної роботи, список основної, допоміжної літератури, інформаційних ресурсів, теми доповідей та рефератів, питання іспиту, а також критерії оцінювання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи онлайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення реферативних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

8. Політики курсу

При викладанні курсу «Філософія» строго дотримуватись політики академічної доброчесності. Списування під час іспитів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). При перевірці реферату особлива увага приділяється самостійності мислення здобувача, викладачами підтримується нульова толерантність до плагіату. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

9. Схема курсу

1 семестр

№№	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) / Формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Завдання	Кількість годин	
						денне	заочне
1	Тема 1. Філософські проблеми науки. Наука і культура. 1. Філософія та наука. 2. Наукова картина світу та етапи її розвитку (докласичний, класичний, некласичний, постнекласичний). 3. Поняття «знання». Різноманіття форм знання. 4. Аксіологічні проблеми науки. Ціннісні орієнтації вченого. 5. Свобода наукового пошуку і соціальна відповідальність вченого. Етика науки. 6. Взаємозв'язок науки і культури. Наука в загальному культурному проекті.	Лекція	Презентація	Основна: № 1, с. 5-16; № 3, с. 17-35, 86-89; № 8, с. 4 -17; 263-279. № 4; № 7. Допоміжна: №№ 10,11,16,17,23.	Повторити та закріпити матеріал лекції та презентації, відповісти на питання для самоконтролю. Опрацювати питання теми для самостійного вивчення з використанням рекомендованої літератури.	2 акад. год.	1 акад. год.
		Практичне заняття	Питання семінару		Підготувати відповіді на семінарське (практичне) заняття з використанням рекомендованої літератури.	2 акад. год.	1 акад. год.
2.	Тема 2. Загальнотеоретичні та методологічні основи наукового пошуку. 1. Пізнання як предмет філософського аналізу. 2. Особливості наукового пізнання. Критерії науковості. Емпіричний та теоретичний рівень пізнання. 3. Методи і форми наукового пізнання (проблема, гіпотеза, теорія, концепція, науковий факт). 4. Загальнонаукові принципи та методи наукового дослідження. 5. Понятійно-категоріальний апарат наукового дослідження.	Лекція	Презентація		Повторити та закріпити матеріал лекції та презентації, відповісти на питання для самоконтролю. Опрацювати питання теми для самостійного вивчення з використанням рекомендованої літератури.	2 акад. год.	1 акад. год.
		Практичне заняття	Питання семінару		Підготувати відповіді на семінарське (практичне) заняття з використанням рекомендованої літератури.	2 акад. год.	1 акад. год.

3	Тема 3. Антична філософія: зародження принципів раціонального пізнання. Схоластична методологія Середньовіччя. 1. Раціоналізація мислення у Давній Греції. Зародження протонаукового мислення в філософії досократиків (Геракліт, Піфагор, Зенон, Демокріт). 2. Формування методологічної проблематики в класичний період давньогрецької філософії (софісти, Сократ, Платон, Аристотель). 3. Логіко-епістемологічна проблематика у пізній грецькій та римській філософії (кінізм, епікуреїзм, стоїцизм, скептицизм, неоплатонізм). 4. Особливості методу схоластичної філософії: діалектика, логіка, екзегетика. Гносеологія томізму. 5. Подальший вплив філософії античності та середньовіччя на розвиток наукової думки.	Лекція	Презентація	Основна: № 3, с. 105-109; № 2, 157-168, с. 168-172; № 3, с. 109-121. № 8, с. 119-120; с. 183-185, 186-190. Допоміжна: № 1	Повторити та закріпити матеріал лекції та презентації, відповісти на питання для самоконтролю. Опрацювати питання теми для самостійного вивчення з використанням рекомендованої літератури.	2 акад. год.	2 акад. год.
		Практичне заняття	Питання семінару		Підготувати відповіді на семінарське (практичне) заняття з використанням рекомендованої літератури.	2 акад. год.	2 акад. год.
4.	Тема 4. Філософія Нового часу: створення методології наукового пізнання. 1. Початок наукової революції (праці М. Коперніка, Т. Браге, Й. Кеплера, Г. Галілея). Загальна характеристика експериментальної науки Нового часу. Філософське значення творчості Ісаака Ньютона. Формування механістичної картини світу. 2. Емпіризм і раціоналізм як напрямки в теорії пізнання Нового часу. Френсіс Бекон та принципи експериментального природознавства. Раціоналізм Декарта та правила наукового методу. 3. Основні методологічні підходи в філософії Нового часу: математизація знання, номіналізм, конвенціоналізм, сенсуалізм, ідеалістичний емпіризм, агностицизм, скептицизм. 4. Значення ідей Нового часу для подальшого розвитку науки.	Лекція	Презентація	Основна: № 2, с. 172-184; № 3, с. 121-129; № 8, с. 190-204. Допоміжна: №№ 4, 6, 14.	Повторити та закріпити матеріал лекції та презентації, відповісти на питання для самоконтролю. Опрацювати питання теми для самостійного вивчення з використанням рекомендованої літератури.	2 акад. год.	2 акад. год.
		Практичне заняття	Питання семінару		Підготувати відповіді на семінарське (практичне) заняття з використанням рекомендованої літератури.	2 акад. год.	2 акад. год.

5.	Тема 5. Німецька філософія як завершальний етап становлення класичної методології. 1. Загальні риси класичної німецької філософії. 2. Трансцендентальна філософія Іммануїла Канта: метафізика і наука. І. Кант про чуттєве споглядання і категорії розуму. Агностицизм І. Канта: паралогізми і антиномії чистого розуму. 3. «Науковчення» та ідеалістичне пояснення пізнання у Йогана Готліба Фіхте. 4. Натурфілософія і вчення про пізнання Ф. Шеллінга. 5. Філософія духа, логіка і діалектика Георга Вільгельма Фрідріха Гегеля. 6. Антропологічний матеріалізм та критика релігійної свідомості Людвіга Фейєрбаха. 7. Діалектичний матеріалізм К. Маркса як остання спроба створення універсальної методології.	Лекція	Презентація	Основна: № 9, с. 87-104. Інформ. рес: № 4 (І. Кант); № 2 (І. Кант, Г. Гегель, Й. Фіхте, Ф. Шелінг, Л. Фейєрбах, К. Маркс).	Повторити та закріпити матеріал лекції та презентації, відповісти на питання для самоконтролю. Опрацювати питання теми для самостійного вивчення з використанням рекомендованої літератури.	2 акад. год.	2 акад. год.
6.	Залікове заняття.	Залік	Теми для доповідей	Лекції, презентації, опрацьована література	Підготувати доповідь на залікове заняття, оформити її письмово.	2 акад. год.	2 акад. год.

2 семестр

№№	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) / Формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Завдання	Кількість годин	
						денне	заочне
7.	Тема 6. Некласична наука: особливості картини світу, гносеологія, методологія. 1. Вплив відкриттів в галузі природничих наук на формування неklasичної картини світу. 2. Поняття неklасики. Некласична онтологія. Некласична культура мислення. Некласичний тип наукової раціональності. Релятивізація основ класичного пізнання. 3. Некласична наука. Антифундаменталістська та антиуніверсалістська методологічна програма. Криза очевидності. Конструктивізм як характерна риса неklасичної науки. Зміна критеріїв науковості. 4. Соціокультурна обумовленість епістемологічних практик. 5. Значимість суб'єктної складової наукового пошуку. Перегляд суб'єкт-об'єктних відносин в гносеології та методології. Основні напрями філософії XIX - першої половини XX ст. та їх методологічні підходи.	Лекція	Презентація	Основна: № 2, с. 184-192; № 8, с. 204-210; № 9, с. 118-156. Допоміжна: № 3, 38, 39 Інформ. рес.: № 2 (Шопенгауер, Ніцше, Фрейд, М.Шелер, Екзистенційна філософія)	Повторити та закріпити матеріал лекції та презентації, відповісти на питання для самоконтролю. Опрацювати питання теми для самостійного вивчення з використанням рекомендованої літератури.	2 акад. год.	2 акад. год.
		Практичне заняття	Питання семінару	Екзистенційна філософія)	Підготувати відповіді на семінарське (практичне) заняття з використанням рекомендованої літератури.	2 акад. год.	2 акад. год.
8.	Тема 7. Становлення та проблеми методології суспільних та гуманітарних наук. 1. Становлення соціології як науки про суспільство. Особливість позитивного методу при вивченні соціальних явищ. 2. Перегляд позитивного методу; значення ідей та цінностей в процесі соціальних змін. 5. Структурно-функціональний підхід при вивченні соціального. 6. Методи комунікативної філософії. 7. Становлення проблематики гуманітарного пізнання. Поняття «символічна форма»; символ як апріорна форма свідомості. Становлення герменевтики як теорії інтерпретації. Філософія діалогу.	Лекція	Презентація	Основна: № 2, с. 282-321; № 5, с. 121-127; с. 159-163; С 258-268; 350-356; 405-408. Допоміжна: №№ 2, 27.	Повторити та закріпити матеріал лекції та презентації, відповісти на питання для самоконтролю. Опрацювати питання теми для самостійного вивчення з використанням рекомендованої літератури.	2 акад. год.	2 акад. год.
		Практичне заняття	Питання семінару	Допоміжна: №№ 2, 27.	Підготувати відповіді на семінарське (практичне) заняття з використанням рекомендованої літератури.	2 акад. год.	2 акад. год.

9.	Тема 8. Філософія науки як науковий напрямок та його розвиток в XIX – першій половині XX ст. 1. Формування та розвиток позитивізму. Закон «трьох стадій» О.Конта. «Позитивна» методологія. 2. Особливості методологічного підходу емпіріокритицизму (махізму). Непозитивізм. Програма очищення мови науки. Принцип верифікації знання. 3. Прагматизм: Ч. Пірс, У. Джеймс, Дж. Дьюї, Дж. Г. Мид. Методологічні установки прагматизму. 4. Е. Гуссерль як засновник феноменології. Поняття «феноменологічна редукція» та «епохе». Значення феноменології для подальшого розвитку філософії та науки.	Лекція	Презентація	Основна: № 8, с. 120-133. Інформ. рес: (Конт, Мах, Авенаріус, Пірс, Джеймс, Дьюї, Мід, Гуссерль, феноменологія)	Повторити та закріпити матеріал лекції та презентації, відповісти на питання для самоконтролю. Опрацювати питання теми для самостійного вивчення з використанням рекомендованої літератури.	2 акад. год.	1 акад. год.
		Практичне заняття	Доповіді за темами рефератів		Підготувати доповідь на семінарське (практичне) заняття за обраною темою реферату.	2 акад. год.	1 акад. год.
10.	Тема 9. Філософія науки в другій половині XX ст. 1. Постпозитивізм як реакція на вузький емпіризм позитивізму та неопозитивізму. Принцип фальсифікації знання; органічний зв'язок теоретичного та емпіричного рівня наукового знання. 2. Аналітична філософія та її основні напрями. 3. Антипозитивістський напрямок філософії науки. О. Койре та його ідея не кумулятивного розвитку науки. І. Лакатос: методологія дослідницьких програм. Т. Кун: парадигмальний розвиток науки. Ст. Тулмін: еволюція матриці розуміння. Дж. Холтон: тематичний аналіз науки. П. Фейєрабенд: методологічний анархізм.	Лекція	Презентація	Основна: № 8, с. 165-177; № 5, с. 276-285; Допоміжна: 12,13,29,31	Повторити та закріпити матеріал лекції та презентації, відповісти на питання для самоконтролю. Опрацювати питання теми для самостійного вивчення.	2 акад. год.	1 акад. год.
		Практичне заняття	Доповіді за темами рефератів		Підготувати доповідь на семінарське (практичне) заняття за обраною темою реферату.	2 акад. год.	1 акад. год.
11.	Тема 10. Філософія постмодернізму. Постнекласика. 1. Принцип «Іншого» як умовне позначення практик існування та взаємодії в постмодерністський період. 2. Основні поняття філософії постмодернізму: постметафізичне мислення, смерть суб'єкта, смерть автора, інший, метанаррація, логоцентризм, дискурс, пустий знак, різом, симулякр, хаосмос, складка. 3. Структуралізм та постструктуралізм: пізнавальні практики та основні категоріальні елементи. 4. Синергетика як метод та наукова парадигма. 5. Наука в суспільстві, що рухається до сталого розвитку.	Лекція	Презентація	Основна: № 1, с. 73-137; с. 39-57; № 5, с. 32-59. № 8, с. 263-279. № 10, с. 335-336; 1233-1234. Допоміжна: № №№ 5, 7, 8, 18, 19, 20, 21, 25, 26, 28, 30, 33, 35, 37.	Повторити та закріпити матеріал лекції та презентації, відповісти на питання для самоконтролю. Опрацювати питання теми для самостійного вивчення з використанням рекомендованої літератури.	2 акад. год.	2 акад. год.
		Практичне заняття	Доповіді за темами рефератів		Підготувати доповідь на семінарське (практичне) заняття за обраною темою реферату.	2 акад. год.	2 акад. год.

10. Система оцінювання та вимоги

Оцінювання успішності навчання здобувачів наукового ступеню доктора філософії здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно в національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС – A, B, C, D, E, FX, F).

Оцінювання складових поточного та підсумкового контролю результатів навчальної діяльності здобувачів наукового ступеню доктора філософії за спеціальністю 073 – Менеджмент з вивчення навчальної дисципліни «Філософія»

№ з/ п	Вид роботи	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Максимальна кількість балів за один вид роботи	Максимальна кількість балів всього	Мінімальна (порогова) кількість балів за один вид роботи	Мінімальна (порогова) кількість балів всього	Максимальна кількість балів за один вид роботи	Максимальна кількість балів всього	Мінімальна (порогова) кількість балів за один вид роботи	Мінімальна (порогова) кількість балів всього
1.	Усна відповідь на питання практичного заняття (семінару).	3	3x6=18	1	1x6=6	15	15x1=15	5	5x1=5
2.	Предметна участь у дискусії щодо питань семінару або обговорення доповідей та рефератів.	2	2x10=20	1	1x10=10	15	15x1=15	5	5x1=5
3.	Підготовка доповіді та виступ на заліковому занятті.	12	12x1=12	10	10x1=10	20	20x1=20	10	10x1=10
6.	Підготовка реферату та його захист	20	20x1=20	10	10x1=10	30	30x1=30	16	16x1=16
7.	Іспит	10	10x3=30	8	8x3=24	10	10x3=30	8	8x3=24
	Всього		100		60		100		60

Здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії здають семестровий залік в першому семестрі. Залік отримують ті здобувачі, які на заліковому занятті зробили доповідь та оформили її письмово згідно вимогам. На заліку підсумовуються результати роботи здобувача за перший семестр.

Здобувачі здають іспит з філософії, на якому оцінюються їх досягнення програмних результатів навчання (ПРН), передбачених освітньо-науковою програмою за спеціальністю 073 - Менеджмент. До іспиту допускаються ті здобувачі, які прослухали курс лекцій та отримали відповідну кількість балів за всі передбачені програмою види роботи, здали залік за перший семестр. В іспит входять 90 питань за усіма 10 темами курсу, які поділені на екзаменаційні білети по 3 питання у кожному. За кожну правильну відповідь за кожним питанням білету здобувач отримує максимально до 10 балів.

Критерії оцінки знань здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					іспит	залік
90 – 100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії виявляє всебічне і глибоке знання курсу філософії в цілому, включаючи ґрунтовні знання першоджерел з основної та додаткової літератури. Ця оцінка передбачає вільну орієнтацію у основній філософській проблематиці як з питань теорії та методології, так і історії філософії.	Високий	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Дуже добре	Здобувач вищої освіти демонструє наявність ґрунтовних знань в обсязі навчальної програми, знань основних джерел та матеріалів з додаткової літератури, ключових філософських проблем; вільно вступає в дискусію з філософських та загальнотеоретичних питань, аргументує свої думки, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	Достатній	Добре	Зараховано
74 – 81	C	Добре	Здобувач вищої освіти володіє основними знаннями з історичної та теоретичної частини філософського знання; вступає в дискусію з основних філософських питань, добирає аргументи для підтвердження своїх думок; виправляє власні помилки, з-поміж яких є суттєві.	Достатній	Добре	Зараховано
64 – 73	D	Задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину історичного та теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з філософії, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих.	Середній	Задовільно	Зараховано
60 – 63	E	Достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.	Середній	Задовільно	Зараховано
35 – 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький	Незадовільно	Не зараховано
1 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.	Низький	Незадовільно	Не зараховано

11. Рекомендована література

Основна:

1. Добронравова І., Сідоренко Л. Філософія та методологія науки: Підручник. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2018. – 223 с. URL: <http://philsci.univ.kiev.ua/biblio/dobr-sidor.pdf>
2. Джегутанов Б. К., Стрельченко В. И., Балахонский В. В., Хон Г. Н. История и философия науки: Учебное пособие для аспирантов. СПб: Питер, 2012. 368 с.
3. История и философия науки : учебник для вузов / под. общ. ред. А. С. Мамзина и Е. Ю. Сиверцева. - 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Юрайт, 2014. – 360 с. URL: https://urss.ru/PDF/add_ru/188022-1.pdf
4. Лук'янець В., Соболев О. Філософія як універсальність, що трансgressує себе. Філософська думка. 2002. № 3. С. 3-19.
5. Микешина Л. А. Философия науки: Современная эпистемология. Научное знание в динамике культуры. Методология научного исследования : учебное пособие. М. : Прогресс-Традиция : МПСИ : Флинта, 2012. 464 с. URL: http://www.kdu.edu.ua/LIB1/ASPIRANT/Filosofij_nauka.pdf
6. Семенюк Е. П. Філософські засади сталого розвитку: Навч. посібник [для маг. та аспір.] / Е. П. Семенюк. – Львів: Афіша, 2002. – 200 с.
7. Чуйко В. Л. Особливості предмета дослідження філософії науки. Практична філософія. 2001. № 1. с. 174 – 183.
8. Штанько В.И. Философия и методология науки. Учебное пособие для аспирантов и магистрантов естественнонаучных и технических вузов. Харьков: ХНУРЭ, 2012. с.292. URL: <http://www.kdu.edu.ua/LIB1/ASPIRANT/SHTANKO.PDF>
9. Філософія: навчальний посібник / за ред. І. Ф. Надольного. К.: Вікар, 2017. 584 с.
10. История философии: Энциклопедия. Мн.: Интерпрессервис; Книжный Дом. 2016. 1376 с. URL: http://yanko.lib.ru/books/encycl/hist_of_philosophy_encycl_gricanov.htm
11. Ушаков Е.В. Введение в философию и методологию науки: Учебник / Е.В. Ушаков. М.: Экзамен, 2013. 528 с. URL: https://platona.net/load/knigi_po_filosofii/uchebnye_posobija_uchebniki/ev_ushakov_vvedenie_v_filosofiju_i_metodologiju_nauki/27-1-0-220

Допоміжна:

1. Аристотель. Сочинения в 4-х томах. Т.1. Ред. В. Ф. Асмус. М.: Мысль, 1976. 550 с. URL: <http://pavroz.ru/files/aristotle1.pdf>
2. Афанасьев О. Гуманітарні парадигми та парадигми гуманітарних наук / Олександр Афанасьєв // Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. праць. — Чернівці, 2013. — Вип. 663–664 : Філософія / редкол. : М. Г. Марчук (голов. ред.) [та ін.]. — С. 19–26. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21CO M=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Nvchu_fil_2013_663-664_5
3. Бердяев Н. Я и мир объектов / Н. А. Бердяев. Философия свободного духа. – М. : Республика, 1994. – 480 с.
4. Бэкон Ф. Новый Органон // Ф. Бэкон. Сочинения: в 2 тт. – М., 1972. – Т. 2.
5. Вернадский В.И. О научном мировоззрении. На переломе. Философские дискуссии 20-х годов. Философия и мировоззрение. М.,1990. С.180-203. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Vernadskiy.html>
6. Декарт Р. Первоначала философии / Рене Декарт. Сочинения в 2-х т.; [пер. с лат. С.Я.Шейнман-Топштейн]. – М.: Мысль. – 1989. – (Серия «Философское наследие»; Т.106). – Т.1. – 1989. – С. 297 – 422.
7. Ершова-Бабенко И. Психосинергетика. Монография. – Одесса-Херсон, Изд-во «Гринь Д.С.», 2015. – 430 с.
8. Кравець М. С. Філософія сталого розвитку інформаційного суспільства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Історія. Філософія. Політологія.* 2020 № 19. С. 66 – 68. DOI <https://doi.org/10.32841/2707-0018.2020.19.15> URL: <http://vestnik-humanities.mgu.od.ua/archive/2020/19/17.pdf>

9. Конт О. Дух позитивной философии. Слово о положительном мышлении / Огюст Конт [перевод с французского И. А. Шапиро]. — Ростов н/Д : Феникс, 2003. — 256 с. — (Серия «Выдающиеся мыслители»).
10. Кримський С. Б. Запити філософських смислів. Київ: Парапан. 2013. 240 с.
11. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. — К.: Кондор, 2016. — 206 с. URL: http://biology.univ.kiev.ua/images/stories/Upload/Kafedry/Biofizyky/2014/kryshelnytska_metod_org_nayk_dosl.pdf
12. Кун Т. Структура научных революций: Пер. с англ. / Т. Кун; Сост. В.Ю. Кузнецов. М.: ООО «Издательство АСТ», 2013. 605 с.
13. Лакатос И. Наука и псевдонаука (Выступление в радиопрограмме Открытого университета 30 июня 1973 г.). Перевод с английского М. Каревой, под редакцией А. Щетникова URL: <https://classics.nsu.ru/pythagoras/Lacatos.pdf>
14. Лейбниц Г.В. Монадология / Готфрид Вильгельм Лейбниц. Сочинения в 4-х т. — М.: Мысль. — (Серия «Философское наследие»; Т.84).- Т.1. [пер. с фр. Е.Н.Боброва, ред. тома В.В.Соколов]. — 1982. — С. 413 — 429.
15. Лой А.Н. Социально-историческое содержание категорий «Время» и «Пространство» / А. Н. Лой. — К.: Наукова думка, 1978. — 135 с.
16. Лук'янець В. Фундаментальна наука і науковий світогляд у перспективі ХХІ ст. Філософ. думка. 2006. № 3. С. 3-25.
17. Мамардашвили М. К. Как я понимаю философию. М. К. Мамардашвили. — Москва : Прогресс, 1990. — 368 с.
18. Марчук М. Г. Ціннісні потенції знання. Чернівці: Рута, 2001. 319 с.
19. Мелков Ю.О. Человекомерность постнеклассической науки. Монография. — К. Парапан, 2014. — 345 с.
20. Надоша О. В. Теоретико-методологічний аналіз сталого розвитку у контексті сучасних дослідницьких підходів. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 10, 2011. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=341>
21. Нерсисян Г.А. Сталий розвиток починається в головах людей: соціально-філософські аспекти інтерпретації поняття. Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. Випуск 4 (20) 2013. С. 68 — 75.
22. Огородник І.В., Огородник В.В. Історія філософської думки в Україні [Електронний ресурс]; Курс лекцій: Навч. посіб. — К.: Вища школа.: Т-во «Знання», КІЦЦ. — 1999, - 543 с. URL: http://pidruchniki.ws/00000000/filosofiya/istoriya_filosofskoyi_dumki_v_ukrayini_-_ogorodnik_iv
23. Ортега-и-Гассет Х. Что такое философия? [пер. с исп.]. URL: http://www.gumer.info/bogoslov_Buks/Philos/gass/index.php
24. Основы наукових досліджень: навч. посіб. / за заг. ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль, 2014. 272 с.
25. Петрое О. Роль і місце науки в досягненні цілей сталого розвитку 2030. *Збірник наукових праць НАДУ*. 2020. Спецвипуск. Наука для цілей сталого розвитку. С. 29-33. DOI: <https://doi.org/10.36030/2664-3618-2020-si-29-33>. URL: <http://zbirnyk-nadu.academy.gov.ua/article/view/211469/211478>
26. Печчеи А. Человеческие качества. Пер. с англ. О. В. Захаровой [общ. ред. и вступ. ст. Д. М. Гвишиани]. — 2-е изд. — М.: Прогресс, 1985. — 312 с.
27. Попович М. В. Рациональність і виміри людського буття. Київ: Сфера, 1997. 290 с.
28. Пригожин И. Время, хаос, квант. К решению парадокса времени / И. Пригожин, И. Стенгрес; [пер. с англ. Ю. А. Данилова]. — М.: Эдиториал УРСС, 2001. — 240 с. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/vrema-haos.html>
29. Пуанкаре А. О науке: Пер. с фр./Под ред. Л. С. Понтрягина.— 2-е изд., стер.— М.: Наука. Гл. ред, физ.-мат. лит., 1990.— 736 с. URL: http://www.pseudology.org/science/Nauka_Puankare1.pdf
30. Семенюк Е.П., Туниця Т.Ю. Що заважає практичному втіленню ідеї екологічної конституції Землі? Вісник НАН України, 2012, № 4. С. 30 — 38. URL: https://intrel.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/08/vnanu_2012_4_5.pdf
31. Тарский А. Истина и доказательство. Вопросы философии. 1972. № 8. С. 136-145. URL: <http://antakov.ru/tarsky-truth/>
32. Федорова, Н.Є. Роль науки в формуванні моделі сталого розвитку національної економіки [Текст] / Н.Є. Федорова // Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. - 2015. - Т.2, № 1. - С. 16-29. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/42168/1/Fedorova.pdf>

33. Хаустова В. Є., Омаров Ш. А. Концепція сталого розвитку як парадигма розвитку суспільства. Проблеми економіки. 2018. № 1 (35). С. 265-273. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2018-1_0-pages-265_273.pdf
34. Чмиленко, Ф.О., Жук Л. П. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень». Дніпро: РВВ ДНУ, 2014. 48 с. URL: http://library.dnu.dp.ua/Metodichki/metodologiyi_organizacija.pdf
35. Чуйко В.Л. Наукове пізнання: ситуація постмодерну і раціоналізм. Постмодерн: переоцінка цінностей. Збірник наукових праць. Вінниця, 2001. с.259-276.
36. Шейко, В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник / В.М. Шейко, Н.М. Кушнарченко. – 5-те вид., стер. – К.: Знання, 2006. – 307 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Sheiko_Vasyl/Orhanizatsiia_ta_metodyka_naukovo-doslidnytskoi_diialnosti.pdf
37. Сталій розвиток – стан та перспективи: Матеріали Міжнародного наукового симпозіуму SDEV'2018 (28 лютого–3 березня 2018 року, Львів-Славське, Україна). Львів, 2018. 343 с. URL: http://iept.lpnu.ua/images/news/sdev2018/ZM_SDEV2018.pdf
38. Кравчик М. А. Философские основания социального конструктивизма / М. А. Кравчик. // Актуальні проблеми філософії та соціології. – 2015. – №7. – С. 82–85.
39. Кравчик М. А. Ідеї радикального конструктивізму в сучасній філософії / М. А. Кравчик. // Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету. – 2014. – №21(1) – С. 74-77.

Інформаційні ресурси

1. ALEXANDRIA – бібліотека філософа. URL: <http://www.alexandria.org.ua/?fbclid=IwAR2sU8IhzAvhZ0CGJ6tLGMGCLhUr3ZhOon4Xkhs9wnBb44KQynJ8w6iZDGM>
2. Бібліотека Гумер – Філософія. URL: https://www.gumer.info/bogoslov_Buks/Philos/index_philos.php
3. Бібліотека Інституту філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України. URL: <http://www.filosof.com.ua/Biblioteka.htm>
4. Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.html>
5. Lib.ru. Філософія. URL: <http://www.lib.ru/FILOSOF/>
6. Наука для цілей сталого розвитку. Спецвипуск матеріалів щорічної міжнародної науково-практичної конференції «Україна 2030: публічне управління для сталого розвитку» (Київ, 2020). *Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України*. URL: <http://zbirnyk-nadu.academy.gov.ua/issue/view/12816>
7. Логос: філософсько-літературний журнал. URL: <http://www.ruthenia.ru/logos/>
8. Сталій розвиток: нова філософія мислення. Онлайн-курс Відкритого університету майдану. URL: <https://vumonline.ua/course/sustainability-new-philosophy-of-thinking/>
9. Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (гол. редкол.) та ін. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Shynkaruk_Volodymyr/Filosofskyi_entsyklopedychnyi_slovnyk.pdf
10. Философская и историческая электронная библиотека. URL: <http://philosophylib1.narod.ru/>
11. Цифровая библиотека по философии. URL: <http://filosof.historic.ru/>
12. Электронная библиотека RoyalLib.com. URL: https://royallib.com/book/rassel_bertran/chelovecheskoe_poznanie_ego_sferi_i_granitsi.html
13. Электронная читальня Института философии СПбГУ. URL: <http://philosophy.spbu.ru/library>
14. Psylib: Електронна бібліотека. URL: <http://www.psylib.kiev.ua>